



Ordbog i Økonomistyring

I denne lille folder kan du læse om de mest anvendte begreber i økonomistyringen i Stevns kommune.

Analyse	Et eksempel kan være undersøgelse af udviklingen over tid på et givent område. En SWOT-analyse er en undersøgelse af stærke og svage sider.
Anlægsbevilling	Anlægsbudgettet afsættes først som Rådighedsbeløb. Rådighedsbeløbet skal frigives i form af en Anlægsbevilling, før projektet må sættes i gang.
Anlægsbudget	Udgør en selvstændig del af budgettet. Anlæg er karakteriseret ved, at der er tale om en større investering, som er tidsmæssigt afgrænset.
Balancekatalog	Et arbejdsdokument som indeholder administrationens beregninger på mulige effektiviseringer, omstruktureringer, besparelser m.v. Et dynamisk dokument, som kan bruges både i budgetprocessen og i andre sammenhænge.
Basisbudget	Det kommende års budget tager udgangspunkt i et basisbudget, som svarer til budgetoverslagsår 1 i det foregående års budget. Derefter vurderes behovet for eventuelle ændringer i det kommende budgetår.
Beskatningsgrundlag	Beskatningsgrundlaget udgøres af udskrivningsgrundlaget + en procent af ejendomsværdierne. Begrebet anvendes ved tilskuds- og udligningsberegning.
Bevilling	Kommunalbestyrelsens godkendelse af, hvor mange penge, der må bruges og til hvad.
Befolkningsprognose	Minimum hvert andet år laves en ny prognose over befolkningsudviklingen i kommunen. Prognosen baseres i høj grad på udstykningsplaner og den forventede udvikling i boligmassen.
BO	Forkortelse for "Budgetoverslagsår". Af budgettet fremgår BO1, BO2 og BO3, svarende til de tre overslagsår, som vurderes i forbindelse med selve budgetåret.
BOP	Forkortelse for "Budgetopfølgning"
Budget	Årets samlede bevillinger.
Budgetgaranti	Økonomisk compensation fra Staten, som reguleres ved store konjunkturfælgende udsving i overførselsudgifterne.
Budgetomplacering	Omplacering af budgetbeløb fra én konto til en anden inden for et givent politikområde.
Budgetopfølgning	Der foretages samlet opfølgning på det forventede regnskabsresultat tre gange årligt: pr. 28/2, 31/5 og 30/9. Desuden kan der foretages opfølgninger på udvalgte områder efter behov. Antal og tidspunkter fastsættes i den økonomiske politik.
Budgetoverslagsår	Samtidig med budgettet for det kommende år gives et bud på

udgiftsudviklingen i de tre efterfølgende år. Det er dog kun bevillingerne i budgetåret, der er bindende.

Delpolitikområde	Underopdeling af politikområder. Udvalgenes budget og opfølgninger præsenteres i dette niveau.
Demografisk udgiftspres	Ændringer i befolkningssammensætningen kan medføre, at der i nogle år skal bruges flere / færre penge på børnepasning, skoler eller ældreomsorg for at opretholde det vedtagne serviceniveau. Befolkningsprognosen er et vigtigt redskab i vurderingen af den demografiske udviklings betydning for udgifterne.
Driftsbudget	Udgør en selvstændig del af budgettet. Driftsbudgettet omfatter alle de løbende udgifter til service og overførselsindkomster til borgerne.
DUT	"Det Udvidede Totalbalanceprincip" medfører, at når kommunernes opgaver ændres som følge af lovændringer eller omstruktureringer, giver / tager Staten økonomisk kompensation svarende til ændringen på landsplan.
Dækningsafgift	En skat, som kommunen kan opkræve på erhvervsejendomme.
Evaluering	I budgetprocessen bruges evalueringer til at give fagudvalgene mulighed for at kommentere budgetprocessen og tidsplanen overfor Økonomiudvalget.
Forudsætninger	Beskriver hvad bevillingerne i budgettet må bruges til.
Generelle tilskud	Populært kaldet "bloktilskud". Svarer til Statens andel af betalingen til de kommunale serviceudgifter. Fordeles til kommunerne efter andelen af det samlede befolkningstal.
Kompensation under ét	Regulering af for eksempel generelle tilskud beregnes samlet for alle landets kommuner og fordeles derefter typisk efter kommunens andel af det samlede befolkningstal. I praksis betyder det, at nogle kommuner får flere penge og andre kommuner får færre penge, end de har udgifter til.
Likviditet	Det officielle navn er "likvide aktiver". Likviditeten skal kunne bære de udbetalingsmæssige udsving, der kommer i løbet af året. Likviditeten udgøres af kassebeholdningen, indestående i pengeinstitutter, samt obligationsbeholdningen. Ifølge den Økonomiske politik skal der være en likviditet på minimum 80 mio. kr. ved opgørelsen pr. 31.12.
Lov- og cirkulæreprogram	Én gang om året samles alle lovændringer, som har betydning for kommunernes økonomi, i et særligt lov- og cirkulæreprogram. Oversigten modtages i løbet af sommeren, så ændringer kan indarbejdes i det kommende års budget. Kommunens bloktilskud reguleres (+ eller -) for lovændringer, som medfører mer- eller mindreudgifter for kommunerne.
Lønsumsstyring	Alle lønkonti er omfattet af lønsumsstyring med overførselsadgang. Det betyder, at de personaleansvarlige ledere kan disponere i forhold til ansættelse og aflønning af personale, så længe det serviceniveau, som Kommunalbestyrelsen har forudsat, opretholdes og så længe generelle aftaler, som f.eks. overenskomster overholdes.
Låneadgang til anlæg	Som udgangspunkt kan en kommune ikke optage lån. Der er dog visse undtagelser. Disse er oplistet i en speciel lånebekendtgørelse. Herudover er der i visse tilfælde mulighed for at søge om dispensation.

Negative beløb	De negative beløb (-) i kommunens budget udgøres af indtægter / mindreudgifter. Et negativt beløb som afvigelse i forhold til budgettet styrker kommunens økonomi.
Nøgletal	Forskellige firmaer og ministerier leverer økonomiske nøgletal, som primært kan anvendes til et hurtigt overblik ved sammenligning af kommuner indbyrdes, og i forhold til landsgennemsnit. Stevns kommune anvender primært ECO-nøgletal, men også nøgletal fra f.eks. Indenrigs- og sundhedsministeriet eller KL.
Overførselsadgang	På lønsumsstyring og rammestyring er der overførselsadgang af uforbrugt / overforbrugt budget. Overskud må overføres til det kommende budgetår med max. 5%. Underskud må overføres med max. 2,5%.
Overførselsudgifter	Omfatter kommunens udgifter til forsørgelse af kontanthjælpsmodtagere, førtidspensionister, sygedagpengemodtagere, integrationsflygtninge, forsikrede ledige m.fl., men også udgifter til f.eks. boligstøtte og eventuelle enkeltydelser. Kommunen modtager statsrefusion af en del af udgifterne og hovedparten af overførselsudgifterne er desuden omfattet af en budgetgaranti, idet kommunen har en meget begrænset indflydelse på service-niveauet og dermed udgifterne.
p/l	Pris- og lønfremskrivning (af budgettet).
Principper for økonomistyring	Her kan du læse alt om, hvordan kommunens budget- og regnskabsvæsen skal foregå. F.eks. håndtering af kommunens værdier, leje og leasing, indkøb, forsikringspolitik, anvendelse af it o.s.v.
Politikområder	Budgettet er opdelt i politikområder. Det betyder, at bevillingerne er givet som et bestemt beløb til nogle bestemte serviceopgaver. Hvis der er behov for at flytte budget fra ét politikområde til et andet, skal Økonomiudvalget godkende det.
Positive beløb	De positive beløb (+) i kommunens budget udgøres af udgifter / mindreindtægter. Et positivt beløb som afvigelse i forhold til budgettet svækker kommunens økonomi.
Rammestyring	En række serviceområder er omfattet af rammeaftaler. Det betyder, at den budgetansvarlige leder har fået tildelt "en pose penge", som opgaverne skal kunne løses indenfor. Rammeaftalerne er omfattet af overførselsadgang mellem budgetårene.
Refusion	Staten refunderer en fast procentdel af kommunens udgifter primært til overførselsområdet, idet de fleste udgifter er lov-bundne og kommunen derfor har meget begrænset indflydelse på udgifter og serviceniveau. Desuden yder staten delvis refusion af serviceudgifterne til særligt dyre foranstaltninger for udsatte eller handicappede børn og voksne. Refusionen er indført som en slags forsikringsordning for kommunerne.
Regeringsaftale	Aftale om betingelserne for kommunernes økonomi i det kommende budgetår indgås hvert år i juni måned mellem Kommunernes Landsforening og Regeringen.
Revision	Revision af kommunens regnskaber er lovpligtig. Desuden foretages sagsrevision, hvor et antal personsager med udbetalinger gennemgås for at sikre, at sagsbehandling og dokumentation er korrekt. På udvalgte områder foretages hvert år temarevision. Beskæftigelsesministeren og Indenrigs- og socialministeren skiftes til at melde et tema ud.

Rådighedsbeløb	Budgetbeløb til anlæg afsættes i første omgang som et rådighedsbeløb, som skal frigives af Kommunalbestyrelsen før anlægget må sættes i gang.												
Selvbudgettering	De forventede skatteindtægter budgetteres efter kommunens egne beregninger og erfaringer for udviklingen i borgernes indkomster. Ved selvbudgettering bærer kommunen selv risikoen ved en unøjagtig budgettering, men beholder til gengæld også selv en eventuel gevinst.												
Serviceudgifter	Omfatter de store kommunale udgiftsområder skole, ældre, dagpasning, administration m.v., hvor kommunen har en vis indflydelse på serviceniveaet.												
Servicevækst	Et udtryk for, hvor meget kommunernes serviceudgifter må stige i det kommende budgetår. Fremgår ofte af Regeringsaftalen. I nogle år er servicevæksten fastsat ved lov.												
Statsgaranti	De forventede skatteindtægter budgetteres efter et tilbud, som er beregnet af Indenrigsministeriet. Staten garanterer en bestemt skatteindtægt og kommunen har dermed ingen risiko i budgettet. Omvendt beholder Staten også en eventuel merindtægt.												
Strukturel balance	<p>Resultatet af den løbende drift, det vil sige:</p> <table> <tr> <td>Indtægter:</td> <td>- Skatter</td> </tr> <tr> <td></td> <td>- Generelle tilskud</td> </tr> <tr> <td>Udgifter:</td> <td>+ Driftsudgifter</td> </tr> <tr> <td></td> <td>+ Renteudgifter</td> </tr> <tr> <td></td> <td><u>+ Afdrag på lån</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td>= strukturel balance</td> </tr> </table> <p>Den strukturelle balance skal vise overskud, idet der skal være penge til anlæg og eventuelt til styrkelse af kassebeholdningen.</p>	Indtægter:	- Skatter		- Generelle tilskud	Udgifter:	+ Driftsudgifter		+ Renteudgifter		<u>+ Afdrag på lån</u>		= strukturel balance
Indtægter:	- Skatter												
	- Generelle tilskud												
Udgifter:	+ Driftsudgifter												
	+ Renteudgifter												
	<u>+ Afdrag på lån</u>												
	= strukturel balance												
Tillægsbevilling	En tillægsbevilling gives, når det vedtagne budget af helt ekstraordinære årsager ikke kan overholdes. Tillægsbevillingen kan være negativ eller positiv. Det vil sige, at der kan lægges overskydende budget i kassen, eller der kan tages penge op af kassen. I praksis sker det ofte i forbindelse med årets 3. budgetopfølgning.												
Udskrivningsgrundlag	Summen af indbyggernes skattepligtige indkomster minus deres personfradrag. Udskrivningsgrundlaget kan budgetlægges som selvbudgettering eller efter statsgaranti.												
Udligningsordning	Regulerer eventuelle skævheder, der kan opstå i forhold til kommunernes udgiftsbehov, når de generelle tilskud fordeles efter andel af befolkningstallet. Det er et lukket system, hvor nogle kommuner indbetaler for at andre kommuner kan modtage fra udligningsordningen.												
Økonomisk politik	Kommunens økonomiske politik vedtages af Økonomiudvalget for et år ad gangen. Den økonomiske politik danner de overordnede rammer for økonomistyringen.												